

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fó'a acést'a ese tóta Marti sér'a, — dar prenumeratiunile se priimescu in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrungári'a: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu trluniu 2 fi. éra pentru Strainetate: pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu 5 fi. pre unu trluniu 2 fi. 50 cr. in v. a. Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte stodienele si banii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului: Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacsé timbrale.

Invitare de prenumeratiune. Fratiloru!

De candu marele diplomatu, oratoru, demócratu si uniculu politicu alu Ungariei celei mare, Colomanu Tis'a, mantú tiér'a unghuresca de invasiunile gróznice ale daco-romaniloru, — si de candu pacea Europei, in urm'a vorbirei Mariei, Diplomatiei si Politicei Sale, érasí este asigurata — si eu me mai tradíi d'in fric'a, ce me cuprinsa audíndu infiorátóriele vesti sosite de la Pute-a-peste.

Deci fiti si voi pe pace, ca pacea si fericirea tierai unghuresci, este restabilitata, si inimicii ei, nimiciti pentru totu de un'a. Pune-ti deci fric'a si gróz'a la o parte si veniti sa glumimu éra. Ba! Haidati sa vorbimu odata si fore glume. Se sciti déra, ca cu numerulu presinte am intratu in seméstrulu alu doile, deci grabiti cu prenumeratiunile si restantiéle.

Pretíulu de prenumeratiune si de-ací in colo :

Pe unu 1/2 de anu (Iuliu-Decemvre) 4. fi.

Pe unu 1/4 de anu (Iuliu-Septemvre) 2 fi.

Cine nu crede, ca mai am numeri completi de la inceputulu anului, placa si sa tramita 4 fi. si de locu se va convinge.

Gur'a Satului.

Gur'a Satului in diet'a Ungariei.

— Inca câte-va siedintie d'in lun'a lui Ceristariu. —

Ati vediutu, dragi mei, stéu'a cea cu códa ? Déca nu o ati vediutu, éta eu ve facu cunoscutu, ca pre negrulu si norosulu ceriu alu Ungariei, érasí se ivi o stea cu códa; — ér' déca o ati vediutu, sa sciti, ca acea stéua nu e ca bunu semnu, pentru cei ce ambiau pana acuma cu capetele totu pr'in nori si cu fliturile totu pr'in stele, dupa stele....

Dér' ast'a inca ar fi ce ar fi, ei dér' dílele trecute se ivi o stea cu códa nu numai pe ceriulu Ungariei, ci chiaru si in díet'a ei! . . . . .

De osebirea intre aceste dóue comete e numai acea, ca pana candu cea de pre ceriu, infriéa numai babele de pr'in sate, cari au si inceputu deja a proroci d'in aparinti'a ei bataia; pana atunci acést'a d'in urma a ingrozitu pre toti politicii cei cu gur'a mare d'in díeta; — si inca o deosebire, ca: cea de pre ceriu este luminósa; ér' cea d'in díet'a mai Polita . . . . . adeca mai palida, voiam sa dícu, si mai misteriósa. . . . .

Ei, dér' ce ve povestescu eu a-ici de stele? candu eu am detorintia sa vi dau séma despre siedintiele díetali. Dér' me ertati, ca si eu alunecu câte odata, cu tóte, ca nu sum inca vladica. . . . .

La lucru déra.

Vi spusese mu in rondulu trecutú ca *Furci Biteu* capetasa dorere *la anima*, si pr'in urmare nu potú sa deie respunsu marelui Tisa.

Dupa câte-va díle inse — fresce dupa-ce capeta medicine d'in Beciu, — F. Biteu a si respunsu síesi omenesce, adeca precum se raspunde totu de un'a dupa medicine. . . . .

Dér' sa mergemu mai de parte.

Totu in sal'a si intre domnii de mai nainte. Totu acei'a presiedinti si notari, totu acele masine de votatu, totu acele cuchere si frisure pe galeria....

La ordinea silei: novel'a leg. electorali adeca a legei pentru de a alege numai deputati guvernamentali, séu celu pucinu deputati, cari voru jocá numai dupa placulu lui Pist'a. Dér' nu cum va sa alunecati a crede, ca si acést'a novela e amorósa, nu; ei d'in contra, ea pentru unii e de totu placuta, pentru noi tragica; ér' pentru lumea cea mare comica...

Dér' atentiune!

Giul'a lui Se-Pare ministru d'in laintru: Cinstita Casa! Vediendu cà cu legea electorala nu am potutu legá de totu manile romaniloru, sí cà in butulu toturoru fremantáriloru nóstre, ei inca n'au desperatu, in urm'a unui visu gróznicu ce am visatu mai aduna-dí nópte, me hotarii a face o novela. . . . (éljen, helyes, aplause) cà adeca sà mai stringemu nitielu curelele sí sà mai pune vr'o doi scalusi in gur'a nemul-tiamitoriloru de rebeli. . . . (aplause frenetice, sí éljenuri asurditórie).

Dr. Pol Itu: Cinstita si multu laudata casa! (helyes, haljuk, éljen) De candu sum pe lume, nu am auditu, nu am vediutu sí nu am cunoscutu unu poporu mai puternicu, mai nobilu sí mai cavalerescu, decátu pre poporulu magiaru (éljen, éljen, ugy van, helyes aplause frenetice, voci: ez aztán derék hazafi) Nicairi in tóta Europ'a, ma cutediu a díce, in tóta lumea, nu este o tíera mai fericita mai constitutionala, decátu tíer'a nóstra unгурéscá (éljen, éljen, vivát, ugy van, aplause asurditórie, ujuju, ujuju, ujuju). Neci intr'o tíera nu este poporulu asiè de multumitu sí de fericitu, ca in patri'a nóstra (éljen, vivát, helyes, ugy van.) Neci o tíera nu are unu venitoriu mai splendidu, decátu tíer'a nóstra (é l j e n, v i v á t, aplause prelungite sí bucuria generala.) Dér' (voci: ah! oh! hoho! na-na! el ál!) cu tóte aceste (voci! né te, né, el ál,) eu nu potu priimi novel'a (voci: na ez már sok, el ál, le vele) deci (voci: hah! jaj!) ne vomu revedè la Filipii! (sgomotu mare voci: Jézus Mária, tolvaj! le vele, ki vele, el ál, confusiune generala, deputatii o tulescu la fuga; presied. sare pe ferésta sí cade intr'o bute cu apa, cei ce ajunsera la strada sbéra ca la focu.)

C. T. Isa: Fore indoiala sí nedisputabilu càtu va fi lumea numai sí numai unгурéscá casa! Precum vedeti mie nu-mi este frica de locu, ei tremuru numai de caldur'a acést'a mare (helyes, ugy van, oratorele sí sterge fruntea de sudori sí be o cofa de apa.) Vorbirea antevorbitoriului m'a pré incalditu (voci: sí pre noi). Dér' acuma e tempulu, ca sà aretu, ce omu mare sum eu (helyes, éljen, haljuk, oratorele se sílesce a se încordá sí se face càtu unu paru de masere punendu-sí manile in síolduri) D'in vorbele d'in urma a lui Dr. Pol Itu, eu sí ceialalti ai mei, nu potemu esplicá altu ceva, de càtu cà: *a-cuma* natiunalitátele voiescu sà aduca muscanii in tíera (gróza generata). Dér' nu li va succede, nu, cà sí eu-su aici cu honvedii mei (éljen, aplause).

Pentru acea déra tremurati sí ve ingroziti de mine voi toti daco-romanii, cà-e vai de pelea vóstra (voci: ugy van, helyes). Au pentru acea v'am adusu noi legi pana acuma, ca voi sà vindeti tíer'a la muscani? Asteptati voi numai! (éljen, aplause, dupa aceste oratorele o iá pe petioru, desiguru ca sà inarmeze honvedii in contr'a daco-romaniloru).

Alt'a di a urmatu desbaterea pro. de lege relativu la teologi'a jidovéscá, pentru de a cresce siacteri sí rabii ungresci — sí proj. de lege relativu la pelea de cane a nemnilorú; dér' despre acele cu alta ocasiune

Gur'a Satului.

PISTRITII.

— Cationeta, esecutata de Badea G. Satului. —

(Scen'a represinta unu salonu bine mobilatu. La ridicarea cortinei Gur'a Satului sta cu bót'a sí palari'a in mana sí canta.)

Ah! ce dracu mai am sà vedu,
Lucruri ce n'am vr'utu sà credu;
La ce gur'a mi se suce
Sí mintea totu mi-se duce.
Tralala! Tralala! Tralala!

Am sà vedu, cà adi la noi,
Intre grelele nevoi,
Multi barbati cu cualitate,
Suntu flamandi, sà mi credi, fertate.
Tralala! Tralala! Tralala!

Sí-intre astu-feliu de nevoi
Suntu ai natiei eroi,
Striga toti in gur'a mare,
Cà suntemu sub grea cercare.
Tralala! Tralala! Tralala!

Cà n'avemu egalitate
Sí deplina libertate;
Cà n'avemu posturi frumóse,
Shujbe bune gustóse. . . .
Tralala! Tralala! Tralala!

Dér' sà mi credi, iubite frate,
Cà-asti ómeni cu cualitate,
Sunt misfeii
Ca vai de ei.
Tralala! Tralala! Tralala!

Asiè e! Lucruri pre cum vedi adi pe la noi, numai poti gasi sí vedè neci chiaru in Chin'a cea multu civilisata. Sà mai créda cine-va déra, cà la noi romanii nu mai esista o secta nóua de ómeni, care cu totu dreptulu se póte numi sect'a *pistriloru nationali*.

Acesti ómeni sí romani puritani de religiunea, care li place loru, sunt inzestrati cu aceea insusire rara, cà posiedu ceva farmacatoriu, potu sà se schimbe ca tempulu, potu sà-si deie calóre càtu mai frumósa, séu càtu mai urita.

Ah! Cine a mai eugetatu, cà sí noi romanii sà potemu fi asiè de fericiti, ca sà potemu produce sí noi esemplarie d'in acést'a secta? — Ah! Oh! Eu insu-mi cunosc, vr'o 25 de esemplarie d'in acést'a secta, d'intre cari vr'o 5 suntu asiè de deosebite, încátu la aparinti'a loru sta sórele in locu. Sect'a acést'a de ómeni forméza sect'a asiè numita a flamendiloru, séu a ómeniloru, cari nu vreu a traí dupa invetiatur'a sí trud'a loru, ci facu capitulu chiaru sí d'in caus'a romana.

Cum sà intielegemu acést'a.

Bine! Éta asiè. Se presupunemu de esemplu, cà unu astu-feliu de romanu vre sà figureze ca nationalistu. Sermanulu de elu e seracu sí materialminte, dar' sí mai seracu spiritualminte. Ce e deci de facutu prim'a data, ca sà póta aparè natiunei ca atare?!

Sà arete semne de viétia!

Sí ce-e semnulu primu de viétia?

A face gura sí svara mare in tíera, a injorá pe tóta lumea sí a strigá la lume, cà e pace de noi; dér' de alta parte a pactá cu inimicii, sí a nu lucrá nemicu in causele nóstre. — Pr'in aceste a-poi sítrage atentiunea publicului sí apare ca literatu sí luptaciu nationalu (éra canta).

Asta-e prim'a procedura
A barbatiloru pistriti,
Cari cu-a mintei schlintitura
Suntu ca toti cei nebuniti.

I ha ha! si I ha ha!

Dinsii vreu sa figureze,
Ca-ai natiunei luptatori,
Si voiescu sa prepareze
Unu bunu, dulce, viitoriu.

I ha ha! si I ha ha!

Figureza pr'in diare,
Facu la svara totu mereu,
Si-apoi. . . . recea nepesare. . .

Nu mai voiu sa continuu — E tempulu schim-
barei. Tacerea este presemnu atatu de invederatu,
incatu nu mai prostulu nu intielege. Ei inca tacu atunci
candu e de vorbitu, candu avemu trebuintia de ei,
si vorbescu atunci, candu nimenui'a nu i trebesce.

Asie e.

Si ce e caus'a?

Ce alt'a, decatu ca suntu *pistriti*. . . . (canta.)

— Déca adi vr'unu tinerehu,
Vre sa fia curatielu,
Trebe sa fia galantu,
Chiaru si fore de talantu.
Nu e altu cum fratiore. . . .
Nu, caci trebe bani sa ai,
Ast'a-e adi in lume-onore,
Ast'a-e gradin'a de raiu. . . .

Dam dara dam dam dam!

Unu barbatu d'in casa buna
Nu are lefa de luna,
Si totusi ar vre ca 'n sale
Sa intre fore parale. . . .
Nu se pote, fratiore,
Nu, ca-ci trebe bani sa ai,
Ast'a-e adi in lume-onore,
Ast'a-e gradin'a de rai.

Dam dara dam dam dam!

Adi déca ai ambitiuone
Si e nobila mistiune;
Se scii, ca for' patronu
Tote-oru da unu pre falsu tonu.
Da! asie e, fratiore,
Bani si bani trebe sa ai,
Ast'a-e adi in lume-onore,
Ast'a-e gradin'a de rai.

Dam dara dam dam dam!

Asie e! Lucru forte naturalu, bani, bani, si era
bani. Si vedeti catu necasu causedia banii omeniloru
mai alesu celoru seraci. Seraculu dice: la altu anu,
cu ajutoriulu lui Ddieu, mi voiu cumpera casa, numai sa
am bani. — De asi avea multi, multi, si mai multi bani,
asi face natiunei unu institutu de bani; si asie mai
de parte. — Nu avemu dera sa ne miramu, déca
gur'a unoru fosti natiunalisti au amutitu. Da, ca-ci
este astupata cu man'a baniloru, cu salariu anualu
bunu, — si-a-poi natia hin, natia her, numai eu sa
fiu Herr. — Aceste sentieminte le nutrescu acei'a
cari voiescu de o parte se figureze ca nationalisti,
er' de alt'a parte a trai bine. — (canta.)

Deci dera nu ve mirati,
Déca sunt si renegati,
Catielandri, aplecati,
Farisei si totu mascati.

Ca sunt multi omeni misiei,
Tradatori si mari pigmei,
Carii pentru postu si bani
De vrei, sa facu si tigani.

Ci de astu-feliu de romani
Ve feriti ca de pagani.
Si sa i totu despretiuiti
Ca pre omeni rei — pistriti.

(Contin'a cade.)

A. P. Petrinu.

Cioc'a-Judulu.

— Poveste d'in betrani. —

A fost o data, ce-a fost; ca de n'ar fi, nu s'ar
povesti; — si-a-poi neci eu nu stau a menti, ca
unu purecu a plesni, si neci nu portu mintiunile cu
saculu, ci numai cu de sagulu!

A fost odata unu omu cu numele *Cioc'a-ludulu*
d'in marele nemu a lui *Ileu-Paraleu* — alduiesca-lu
Domnedieu!

Acestu omu era forte vestitu in tota lumea si
tier'a de natantocu si de habancu. Eu, ce-e dreptu
nu l'am cunoscutu si neci nu l'am veditu; ca ci
deca lasi fi cunoscutu, v'asi sci spune mai multe
si odienie despre dinsulu; deci astu-feliu ve voiu po-
vesti numai acea, ce am auditu si eu de la tatalu
meu, care era-si a auditu de la mosiulu meu, si
care a-poi era a auditu de la stramosiulu seu si asie
mai de parte pana la cei de pe vremea lui *Cioc'a-*
ludulu.

Cioc'a-ludulu a avutu unu neravu forte siodu si
a nume: elu precum l'a fost invetiatu tatalu seu, nu
facea si nu vorbia alt'a decatu totu acea, ce vedea
si audia facendu si vorbindu altii. — Asie spre
pilda, decu cine-va joca, ori canta, *Cioc'a-ludulu* inca
facea ca asie; decu cine-va fugia, si elu o lua pe
petioru; cu unu cuventu, elu maimutiá totu si pre
toti.

Intr'o di l'a manatu tatalu seu la tergu, ca sa
cumpere griu, — si ca sa nu seuite cum-va, ca ce
are sa aduca d'in tergu, i dise:

— Mei siuchiatule!

— Ha! — responsa elu.

— Ca sa nu seuiti, ca ce ai sa-mi cumperi
d'in tergu, sa dici mergendu totu: „unu bobu de
griu, unu bobu de griu“!

— Ai intielesu?

— Da!

Mergendu *Cioc'a-ludulu* spre orasiu si trecendu
pre langa unu omu, care chiaru atunci semená griu,
incepu a mormai totu: „Unu bobu de griu, unu
bobu de griu“; ceea ce audindu plugariulu, si fiindu
in prepusu, ca *Cioc'a-ludulu* i blestama lucrulu, ca
sa nu-i deie Domnedieu numai unu bobu de griu,
se apuca de *Cioc'a* nostru si miti-lu pureca cum
se cade, dicendu-i si invetiendu-lu:

— Déca vei mai vedè alt'a data asemenea. se dici: „Deie Domnedieu multe de aste“!

Bietulu Cióc'a-ludulu purecatu si tielesatu merse mai departe.

Rentormandu de la tergu si intelnindu pe drumu o multime de omu ducendu la grópa unu mortu si ajungandu in apropierea ingropatiunei. incepù a se imbordá d'intr'unu omu intr'altulu, cantandu si chiuindu d'in respoteri:

— Deie Domnedieu multe de aste! Deie Domnedieu multe de aste!

Ómenii gelnici vediendu si audindu neobradnici'a lui Cióc'a-ludulu, si necunoscentu-lu, ca ce omu este dinsulu. mi-ti-lu luara la scarmanate, invetiendu-lu ca de alt'a data. déca va mai vedè atát'i'a ómeni si atát'a gele, mai bine sà-si eie palari'a de pre capu si sà dica si elu: „Domnedieu sà-i erte pecatele!“

Acésta invetiatura, castigata cu atát'a bataia, si-o insemnà bine Cióc'a-ludulu, si dupa-ce se senti mai usuratu, plecà mai de parte bombanindu totu: „Domnedieu sà-i erte pecatele!“

Ajungandu Cióc'a-ludulu intr'unu satu, si trecendu pe langa o casa vediù cum unu omu omori unu porcu grasu. Deci elu incepù a cantá cu glasu doiosu si facendu la matanie, cà: „Domnedieu sà-i erte pecatele!“ „Domnedieu sà-i erte pecatele!“

Omulu care a omoritu porculu, cugetendu cà Cióc'a-ludulu si-bate jocu de elu, se luà dupa dinsulu cu unu sbiciu si-i trase vr'o dóue-trei, dicendu:

— Déca vei mai vedè de aceste sà dici: „Ungeti-ai cas'a, mas'a, cutitele, blidele; si haraniti-ai copii si toti ai tei d'in casa cu de acest'a.“

Scapandu si d'in man'a acestu'i'a, merse superatu mai departe.

La o margine de padure vede nesce ómeni tragendu unu calu mortu spre o grópa, la ce Cióc'a-ludulu incepù sà strige: „Ungevati cas'a, mas'a“ s. c.

Audindu aceste pagubasi se luara dupa elu si lu-batura ca pre unu znopu, dandu-i invetiatura, cà in venitoriu déca va mai vedè de aceste mai bine sà dica cà: „Domnedieu sà ferésca de o asiè paguba“!

Ajungandu éra intru satu, se inteli cu doi ómeni, cari se svadiu pentru nesce bucate pascute de vitele loru.

Cióc'a-ludulu cum i vediù, delocu incepù a strigá in gur'a mare cà: „Domnedieu ferésca pe totu omulu de o asiè paguba“!

Ómenii acesti'a gendira, cà Cióca vré sà se mance cu disii, deci se apucara amendoi de elu si lu-luara la jocu nemtiescu, invetiendu lu, cà déca va mai vede de aceste, mai bine sà dica: „Dómne desparte-i! Dómne desparte-i!“

Abiè scapà d'in manile acestor'a, se apropia de elu o multime de barbati si femeie, imbracati serbatoresce. Erá unu ospetiu. Nuntasii chiaru vineau d'in biserica dela cununia. Cióc'a-ludulu cum ii zari, incepù a strigá: „Dómne desparte-i! Dómne desparte-i!“

Audindu aceste nuntasii se luara toti dupa elu si mi lu-imblatira de-lu facura ca o perina, invetiendu-lu, ca de alt'a data sà nu dica asiè, ci mai bine sà strige si elu: „Uiuiu si uiuiu!“

Scapandu si de aici cu multa bataia. ajuns a o margine de satu, unde aflà dóue babe cautandu-si un'a la alt'a in capu.

Zarindu Cióca-ludulu babele, incepù a tivli si a uui, càtu resuná lunc'a d'in apropiere.

Babele infuriate, gendindu cà Cióc'a-ludulu si-bate jocu de ele, se repedira dupa elu si miti-lu sgrabalara si gepanara, ca pre unu pui de domnu. A-poi lu-svatuira, ca de alt'a data sà nu mai strige asiè, ci mai bine sà-si puna si elu capulu a-colo, ca sà-i caute si lui in capu.

Cióc'a-ludulu se jorà cà va face asiè si-a-poi plecà in drunullu seu.

Candu intrà in satu, vediù doi cani mancandu-se unulu pe altulu gróznicu, — deci sari si elu intre ei, dandu-si capulu, ca sà-i caute in capu. Dér' o patí amaru, cà canii lu-stroflocara uritu.

Scapandu si de aici, cane canesce, vru sà tréca preste o punte. Candu fu inse pe la mediloculu ei, i veni ce-va in gendu si stete in locu si dise:

— Oh! Dómne, càta lume am mai amblatu, si 'n ciafa nu m'am uitatu. — deci bietulu Cióc'a-ludulu se siliá ca sà se uite la ciafa, — dér' alunecà si cadiandu in pariu, se innecà.

De nu s'ar fi innecatu v'asi mai potè spune multe d'in patianiele lui.

COLTI de DINTI.

Cine-va s'ar plange, cà in unele diare romane a une-ori remanu mari gresieli de tipariu.

Se póte.

Dér' déca acelu cine-va are chiaru asiè mare placere a cautá si — fore de a cunosce greutátile — a imputá gresielile, faca-se corectoru la vr'unu diariu romanescu sub conditiunile acele, sub cari suntu si ceilalti corectori, si ve asigurediu cà, preste o luna nu va mai descoperi atâte si asiè mari gresieli de tipariu . .

Guvernamentalii sunt fórte ingroziti, cà guvernulu actuale are sà cadia càtu de curundu! Éra Tisaisti se necasescu fórte tare, cà inca neci a-cuma nu potu sà ajunga d'insii la potere. —

TAND'A si MAND'A.

T. Auditu-ai, frate Mando, cà ce svára au inceputu a mai face si grecii d'in Pute-a-pesté, pentru biserica de a-colo; cum mai báfescu in contr'a nóstra, pentru cà nu voim grecésca si sà ne facemu greci; cum, vreu sà instrainedie Macedo-romanii de càtra noi; si cum amutia pre ómnii de la potere cu miatiuni in contr'a nóstra?

D'a-poi nu seii tu, cà greculu si in tier'a ungurésca remane totu — grecu. . . .

Gur'a Sacului.

Predic'a . . . n'ajunge nemic'a.

Cop'a . . . nu-e de fói'a mea.